

ŞARTLAR İŞÇİ SINIFINI MÜCADELEYE ZORLUYOR

Aydınlık Gazetesi, 16 Şubat 2016

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfı, tarihinin en ilginç dönemlerinden birini yaşıyor.

Türkiye’de işçi sayısı hızla arttı; daha da artıyor. Kentlerde esnaf-sanatkarın, köylerde küçük meta üreticilerinin sayısı ve oranı azalıyor. İstatistiklerde “ücretsiz aile çalışanı” olarak gözüken kesimin önemli bir bölümü gerçekte gizli işsiz. Bu kişilerin çoğu da bir süreç içinde işçileşecek.

AZ RİSK VE BEDELLE ÖNEMLİ HAKLAR

Türkiye’de işçilerin ve memurların hakları ve yaşam standartları, benzer gelişmişlik düzeyindeki birçok ülkedekinden daha ileri. Bu haklar ve yaşam standardı işçilerin gücüyle elde edildi. Ancak bu güç, İkinci Dünya Savaşı’na kadarki dönemde toprakların bolluğu, ücretli işgücünün yetersizliği idi. İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki dönemde yaklaşık 25 yıl süren kapitalizmin Altın Çağı’nın koşulları işçilerden yanaydı. Yurtdışına işçi göçü de işgücü arzını kısıtladı. Ayrıca bu yıllarda sürekli yeni yatırımlar yapılıyor, yeni iş olanakları doğuyor, ücretli işgücü talebi sürekli olarak artıyordu.

Türkiye’de işçiler oy güçlerini de etkili bir biçimde kullandılar; bu güç kaynağı sayesinde, fazla bir bedel ödemedi, kısa vadeli çıkarlarına uygun sonuçlar elde ettiler.

İşçilerin bugünkü hakları ve yaşam standartları, birçok başka ülkenin deneyimleriyle karşılaştırıldığında, çok fazla bir bedel ödenmeden, fazla risk alınmadan elde edildi. Bu haklar ve yaşam standardı “lütuf olarak” verilmedi; güçle alındı; ancak gücün kaynağı sert mücadeleler değil, ücretli işgücüne duyulan gereksinim ve işçi sınıfının siyasal etkisini pragmatik bir biçimde kullanma yeteneğiydi.

Tüm bu süreç boyunca işçiler tam bir *homo economicus* olarak hareket ettiler. Kısa vadeli çıkarlarını çok iyi belirlediler. Gerektiğinde geri adım attılar. Asgari riski alarak ve mümkün olan en düşük bedeli ödeyerek, kapitalist düzen içinde ve emperyalist sömürü altındaki bir ülkede mümkün olan en ileri haklara kavuştular.

HAKLAR ÇOK PAHALILANDI

Günümüzde bu tablo kökten değişmektedir.

Mevcut hakların korunabilmesinin ve yeni haklar elde edilebilmesinin çok zor olduğu, önemli risklerin alınması ve büyük bedellerin ödenmesi gereken bir dönemdeyiz.

Kapitalizmin birinci küresel buhranı (1873-1896) ve ikinci küresel buhranı (1929 ve devamı) dönemlerinde Türkiye işçi sınıfı sayı ve oran bakımından önemli değişti.

Kapitalizmin üçüncü küresel buhranı 2008 yılından beri yaşanıyor.

Türkiye ekonomisi, kapitalizmin bu büyük buhranına, devletin ekonomiye müdahale araçlarının özelleştirmeler sürecinde büyük ölçüde tahrip edildiği koşullarda girdi. Ülke kaynakları yağmalandı. Siyasal iktidar yıprandı. Tüketimin teşvik edildiği koşullarda daha iyi yaşama olanağına veya en azından umuduna sahip işçiler, hak ve gelir kaybıyla karşı karşıya. Ve bu işçiler, örgün eğitim düzeyi gelişmiş, çağdaş iletişim araçlarını kullanarak kolayca bilgiye erişebilen, dünyada ve Türkiye’de olanları izlemeye meraklı bir kitle. Ayrıca işçi sınıfının farklı tabakaları arasındaki farklar da azalıyor.

Tüm bu gelişmeler, işçilerin ve memurların diğer kimliklerinin geri plana itildiği ve ortak sınıf çıkarları doğrultusunda bir mücadeleye girmekten başka çarelerinin kalmadığı bir döneme işaret ediyor.

Günün şartları, Türkiye işçi sınıfını, tarihinde galiba ilk kez, ciddi riskler alarak ve büyük bedeller ödeyerek mevcut düzeni sorgulamaktan başka çıkar yolunun veya çaresinin olmadığı bir noktaya sürüklüyor.

Bu süreci kavrayan ve gereklerini yerine getiren, Türkiye’ye öncülük eder.